

XXV.—*Letter from Mr THORLEIF GUDMUNDSON REPP, A. M., F. S. A. Scot. to the Hon. MOUNTSTEWART ELPHINSTONE, Honorary Member S. A. Scot. regarding the Runic Inscription on the Monument at Ruthwell.*

VIRO PERILLUSTRI

Hon. MOUNTSTEWART DE ELPHINSTONE,

THORL. GUDM. REPP, S.P.D.

SI VALES BENE EST, VALEO.—Si quid scribo, cum ita plerumque ad cæterorum afficiar approbationem et vituperationem mortalium, ut læter quidem illâ nec hac tamen vehementer contrister, illa certe animum subit sollicita magis cura, quali fronte Elphinstone lecturus sit id, quod scribitur. Quocirea naturam veritatemque duces sequi videmur opusculum quodvis nostrum ad Te conscribentes, Tuoque ornantes nomine. Tu nobis es ipsæ Athenæ Atticæ et velut quædam τῶν φιλοσοφῶν πόλις, in qua civitate omnes cives recte sentiunt, juste judicant, egregie philosophantur. Statuimus itaque, hanc de re dumosa, antiqua et obscura epistolam ad Te mittere, ne careremus diligentiae stimulo, urbanitatis invitamento, veræque et infucatae et optimis artibus partæ auctoritatis freno et moderamine.

In univèrsa antiquitate Scotica nullum certe magis est celebre monumentum, quam Ruthwellense, nullum quod tot eruditorum oculis perlustratum sit, nullum tamen hucusque magis ignotum: in hoc ingenii et eruditionis vires experti sunt Vv. Cl. Cl. Hickes, Worm, Nicholson, Gordon, et Gulielmus Carolus Grimm, ut alios taceam bene multos: dubitari nequaquam potest virum incomparabilem Erasmum Rask, qui Anglo-Saxonicis Runicisque literis assiduam navavit operam, nec ea solebat præterire, quæ in quacunque re maxime essent operosa atque obscura, hanc inscriptionem aliquando inspexisse, cujus tamen de eadem, quantum sciam, ne verbum quidem habemus ullum. Per duo saltem secula hæc inter eruditos circumferuntur Ἐρεσσι γράμματα eorumque solertiam et sagacitatem ludificantur. Unum est aliud, et ni fallor modo unum, septentrionalis vetustatis monumentum, quod imaginationem æque exercitet sollicitetque: Leones dico marmoreos Atticos, quos Veneti anno 1687 e

Piræo advectos, in sua urbe, ad armamentarii portam collocarunt: hos namque leones Scandinavicus Runis esse inscriptos primus animadvertit Svecus Ackersblad, cujus observationes V. Cl. Villoison transtulit et locupletavit in "Magasin Encyclopédique," An. IX. vol. v. p. 26. sqq. In Atticis tamen Runis locus tantum notabilis est, literæque boreales in monumento vere Græco, ceterum has omnino esse Runas Scandinavicas (multum quamvis adesas vetustateque ferme deletas, adeo ut legi non possint) dubio caret. In Ruthwellensi autem monumento omnia fuere hactenus dubii et aleæ plena, doctorum enim paucissimi pro certo affirmare ausi sunt, ad quodnam scripturæ genus isti essent referendi characteres, qui vero, formidine deposita, aliquid hac de re comminiscerentur vel divinati sunt, nil omnino habuerunt suæ opinionis firmum fundamentum. Insolitus equidem et angulosus ductus literarum suspicionem de Runis facile suggestit, verum cum præter ipsius Othini, i. e. Scandinavicas Runas nullæ fere aliæ a doctis agnoscerentur, et Ruthwellenses ab his certe valde different, illi, qui hocce monumentum Runicum esse arbitrabantur, nil habuerunt quod negantibus responderent. Olaus Worm in sua Literatura Runica farraginem quandam congesserat Alphabetorum Runicorum, de his vero quid sentiendum esset Borealium Antiquitatum periti nequaquam ignorabunt: e multis nempe Wormii Alphabetis unum certe fuit verum, legitimum, antiquum, quod in sexcentis Sueciæ et Norvagiæ monumentis ubique recurrebat, unum et sibi constans; cetera vero Runica Wormii Alphabetum ex hoc aliquantum distorto aut amplificato plerumque nata deprehendebantur: hæc utique sunt serioris ævi figmenta, et Islandorum lusus ingenii, quibus nulla antiqua inscriptio fidem conciliat aut auctoritatem.

De Germanicis vero seu Teutonicis aut Marcomannicis Runis, antiqua quidem satis, sed vetustate jam obscura fama inter doctos diu circumvolitabat. Ejusmodi Runarum varia alphabeta apud veteres auctores Hrabanum Maurum, Lazium, Trithemium, Isidorum Parisiensem aliosque demonstrabantur, sed præter mera Alphabetum quod in hoc scripturæ genere exhiberes nihil erat: nullum erat MS. nulla inscriptio, nullum omnino monumentum de quo constaret quod Marcomannicis Runis scriptum esset: nec defuere rationes, quæ auctorum, qui de hoc genere Runarum loquebantur, fidem infirmare viderentur: 1°. Omnes manifesto relata retulere de re parum ipsis nota.¹ 2°. Varii

¹ Hrabani Mauri hæc sunt verba: "Litteras quippe quas utuntur Marcomanni, quos nos Nordmannos vocamus infra scriptas habemus: a quibus (Nordmannis) originem, qui Theodiscam loquuntur linguam trahunt. Cum quibus (litteris) carmina sua incantationesque ac divinationes

characteres ita fuere compositi, adeoque deformes, ut a natura atque probabilitate longe discederent, v. c. litera g Mauri in Cod. Vindobonensi, quæ tribus constat lineis se invicem secantibus, additis insuper sex lineolis perpendicularibus, duodecim in locis transectis, in hunc modum 3°. In diversis MSS.

ejusdem auctoris, haud levis deprehendebatur characterum discrepantia, multum ex. gr. differt Hrabanus Maurus Goldasti ab Exoniensi. 4°. Quidam characteres Scandinavicarum Runarum figuram aperte imitabantur; alii formam elementorum Latinorum. 5°. Denique nonnulli forte characteres sonos exprimere videbantur vix in ulla Germanica dialecto occurrentes: (Exoniense tamen Alphabetum ceteris magis concinnum est, et ad sculpendum aptius atque scribendum.) His, inquam, de causis factum est, ut eruditi vix eo genere literarum operam navandam existimarent, cujus nulla indubitata monumenta superessent.

Mirum autem est quod nemo eorum, quibus Exoniense cognitum erat Hrabani alphabetum, Ruthwellensem inscriptionem expedire tentaverit: nostra enim Tabula satis superque demonstrat Ruthwellense et Exoniense alphabetum revera unum et idem esse, quanquam duo tresve characteres nonnihil differant. Hanc similitudinem, hancce *συνέτηρα*, ne ipse quidem vir Cl. Grimmus, doctus quantum vis et diligens Germanicarum Runarum perscrutator,² videtur animum advertisse, cujus hæc sunt verba. "Monumentum Ruthwellense in agro Caledoniorum Runas continet *Anglosaxonicas* et Latinam quoque inscriptionem: hoc monumentum integrum Hiccius in sui operis, Tomo III. Tab. IV. delineandum curavit. Latina quidem in aperto, scriptura vero Runica, *eo quod literarum ordo ignoratur*, hactenus nemini est intellecta; ipsæ tamen *figuræ saxis insculptæ* quemadmodum et *Latina inscriptio* manifestam reddunt Christianum originem monumenti." Idem ille Grimmus itaque, qui aliud quodvis monumentum, Germanicis, ut credit, signatum Runis legere et interpretari conatus est, in hoc uno Ruthwellensi monumento satius duxit e sculptura et Latina inscriptione argumenta quærere, quam ex illa ipsa scriptura, quam, ut peculia rem quandam provinciam sibi sumpserat illustrandam: ad ordinem literarum

significare procurant, qui adhuc paganis ritibus involvuntur." Episcopus itaque profanum quid et impium in hisce literis reformidabat. In Hrabani dictione nil placuit immutare, ne illa quidem, quæ Latini sermonis proprietati adversarentur. Vid. Hrab. Maur. "De Inventione Lingurarum."

² Grimm. über Deutsche Runen. Güttingen, 1821, 12mo

("die Folge der Buchstaben"), quod attinet, quid in illo, quæso, dubium movere potuit? Nil erat quod Japheticæ stirpis ordinem, illum, qui a sinistra rectorum progreditur, illum, qui Sanscritæ, Palicæ, Haicanicæ, Sclavonicæ, Græcæ, Latinæ, Teutonicæ, antiquæque Danicæ (i. e. Islandicæ), communis est, servatum esse dubitaveris: nil erat quod Sinesensis ordinis suspicioni quidem faveret. Quid tum? Ordinem qui assereret *αιδησις και αδαμαντινσις λογοις* demonstratum haud multum a vero aberraret.³ Hunc vero sequentes ordinem, qui Japeticis omnibus gentibus placet, oculosque in columnæ dextræ apicem convertentes, Exoniensis alphabeti haud obliti, illico animadvertimus, vocem integram CRISTPASON, seu CRISTPASAN, quæ nemini Teutonicarum linguarum gnaro multa potest negotia perhibere.⁴ Nec admodum improbabile est eum populum, qui nostra ætate festum natale redemptoris vocat CHRIST-TAG et CHRISTMASS, aliquando sancti baptismatis lavaerum *Christbason* nuncupasse. Deinde si negamus Latinam Runicamque inscriptionem ejusdem originis esse; eodem tempore utramque et ab eodem homine saxo insculptam si inficias imus; si probabiles afferimus rationes negandi;—quid respondebit V. Cl. Grimmus? Rationes dubitandi aut negandi qui quærunt Virum Reverendum Duncanum præcedentis auctorem commentarii consulant. Denique "Anglo-saxonicas Runas" quod attinet, ipse quidem confitetur Grimmus, se has e tribus, quæ Hiccesius collegit alphabetis cognoscere: verum Ruthwellense monumentum magis refert Exoniense alphabetum quam hæc.

Nos quod periculum fecerimus Ruthwellensis inscriptionis legendæ atque explicandæ, loci in quo degimus genium, cum hisce studiis "annonam haud

³ Equidem Runæ sunt quæ *βουστροφηδὸν* scribantur. "Sed nunc non erat his locus," inscriptio enim ejusmodi est ut id scripturæ genus haud facile patiat. Tabulam quæso inspice.

⁴ Litera *p* in hac voce certe differt ab Exoniensi; verum cum sit omnino Latina, cum alphabeto Exoniensi Latini multum admistum sit, cum præterea *p* Exoniense nusquam occurrat in tota inscriptione; vix ulla restat ratio cur multum circa hanc unam hæsitamus literum. Confitendum tamen, hunc characterem in alphabeto Anglosaxonico (Cott. MSS. Ötho, B. 10) vocari *pen* seu *ven*, et explicari per literas *uu*, verum in syllaba *pen* primæ literæ ductus similior est literæ *p* quam Anglosaxonum *p*: at explicatio per literas *uu* demonstrat illum auctorem qui hanc explicationem adscripsit *Runam* quam interpretabatur valore tenuis pro *u* Anglico habuisse. His quidem rationibus bene perpensis nos tamen minime hæsitamus legere *Cristpason*, tum propter absentiam diversæ figuræ, quæ literam *p* exprimat, quum propter nostræ præsentiam in vocibus aliis in quibus *p*, et non *v* aut *w*, manifesto denotat: uti in PUNDA MALE et PEDRA.

viliorem reddentibus" minime faveat, placare debere videmur, et sinceram quandam afferre nostræ diligentiae excusationem.

Igitur, vir nobis amicissimus eruditionis, humanitatis, urbanitatis quacunquē laude clarus Eduardus Gulielmus Aureolus Drummond Hay, qui per aliquot annos Coll. Ant. Scot. a Secr. fuit, hodie vero Sac. Reg. Brit. Maj. Legati apud Imperatorem Mauritanicæ munere fungitur, primus mihi auctor fuit atque hortator, ut hanc inscriptionem expedire tentarem. Ille cum esset antiquitatum patriæ amantissimus, et in agendo simul admodum strenuus et indefessus, cum sacerdote loci per literas egit, ut accuratam monumenti effigiem curaret fabricandam Edinburgum quemittendam, *ἀγάλμα* in Museo Antiquar. servandum. Memet nonnunquam hortatus est ut se ad ipsum monumenti locum comitarer, ut illud attentius intueremur; quod ne facerem, promptam habui excusationem, illiberalem officii rigorem, qui meam absentiam ne per horam quidem pateretur: ille tamen ipse, credo, profectus est. Hæc negotia, hos labores eum equidem suscepisse arbitrabar, eo consilio, ut me ad lectionem perduceret, ego tamen verissima usus excusatione, illa, quæ falso sæpe solet afferri, otium mihi deesse queritabar, quanquam magnopere dolens quod viri tam egregii jussa exsequi haud liceret. Illum in officio excepit amicus noster Donaldus Gregory, qui mihi vel acrius institit; nec tamen huic magis quam illi satisfacissem, nisi ultimo mense Januarii propter valetudinem biduo fuissem domi retentus: his diebus id feci initium investigandi, quod memet pellexit ut ulterius progrederer.

Primum itaque ea Runica alphabeta omnia, quæ Teutonicæ, Germanicæ, Marcomannicæ, Anglosaxonice (vel quo tandem nomine illa vocare fas est) originis esse perhibentur, diligenter examinavi, singulaque invicem contuli: omnibus rationibus criticis, quæ mihi in mentem venerunt consideratis et bene perpensis, Exoniense alphabetum, fidei et auctoritatis nomine ceteris longe præstare visum est. Exoniensibus itaque hisce velut Diis Cabbiris, ad periculosam quandam navigationem, ducibus invocatis, Ruthwellensem sum ingressus labyrinthum, brevique animadverti literarum Exoniensium et Ruthwellensium ductus mirum in modum inter se convenire, adeo ut dubium quidem nullum relinqueretur, quin Ruthw. Inscriptionis auctor eo omnino sit usus systemate elementorum, quod in Exoniensi Hrabani Mauri codice servatum est; quam rem cum me primum omnium animadvertisse existimarem, causam nactus esse videbar *Αθηνη Ευριτιδι* litandi. Universam itaque inscriptionem Latinis exscripsi literis a facie sinistra incipiens eum in modum qui infra commonstrabitur. Literæ ambiguae, quæ quidem sunt paucissime numerali-

bus signis notatæ sunt: verum tamen ne has quidem omnes, ut verum fatear, ambiguas existimo, ab Exoniensi licet alphabeto nonnihil discrepantes.

I. *Facies læva.*

Continet fragmentum lineæ perpendicularis quæ sequentes exhibet literas:

.....Magisga

Fragmentum lineæ transversæ exhibet.

.....gere.

Tum arbitror ad ejusdem faciei lævam columnam esse transeundam, eandemque esse per se, naturali, i. e. Europæo legendam ordine, ita, ut superiorem lineolam semper inferior excipiat: prima lineola desideratur, ceteræ sequentes literas exhibent:

.....icriicna¹(ci) ²r ni(ing)⁵c hifun ashlafardhal-

daic nidarst l.....marade uo¹(ci) et menboat ...

ad ... ic ... iþbadi bist. imi ... (h ?).....

Faciei lævæ columna secunda.

dahina kodalmelttig þa hepalde an kalkugi-
stika madig f t r(o ?).....men.....

Hæ sunt lævæ faciei omnes, quæ servatæ sunt, literæ.

II. *Facies dextra.*

Et quidem primo loco: linea transversa cum columna priore sive læva:

crispason mipsiretum (XI) punda male (X)

dunhia hina limpori(g)ia(g)istaddu...m.....

as...lf...m...t...dp...(ii ?)...e.....

Columna posterior sive dextra.

radihpedra þerfusa aqrran(k)pomulþ þila-
tilanumic þotat b.....sa...icp(?) smisai

kua (XIII) rodha.....

En Tibi totam inscriptionem. Litera þ exprimit Anglorum th asperum.

Notanda circa Literas dubias:

1. In lævæ faciei priori columna ille, character, quem nos per CI notavimus vel si mavis KI et numero I signavimus, dubius equidem censeri debet. Ex-

oniense tamen alphabetum exhibet literam κ, quæ dempta media virgula perpendiculari cum hac omnino congruit, unde mihi nata est suspicio, hanc figuram forte esse compendium literarum k et i: utra vero litera loco præcedat incertum, nam ejusmodi sigla IK et KI æquâ proprietate exprimeret, negare tamen hand ausim, istam esse novam vel vitiosam formam ipsius literæ k vel c, nam aliquid literæ k illi subesse, k Exoniense videtur citra dubium ponere.

2. Ubi R posui pars literæ ita est oblitterata ut incertum sit utrum R an B legere debeamus. Gordon legit v.

3. Cottoniensi alphabeto ea in re obtemperavi ut hic ING ponerem; et ita quidem feci haud lubenter, nam in Exoniensi Alphabeto deprehenditur litera o similis, quanquam nonnihil diversæ formæ. O certe aliquando posueram.

4. Posui numerale Latinum XI sensu ut postea apparebit sic suadente: si nulla fuisset de numero suspicio literas gi ponere debuissim: contra numerum objiciet forte quis, quod X sit in superiore linea positum, I vero in inferiore, hoc vero vix crediderim sculptori, forte literas quas sculpebat ignoranti, ullum scrupulum injecisse, præsertim cum lineolarum brevitatis illi negotia facerent.

5. Idem valet de sequentibus literis g, quæ numero 5 notate sunt, nam circa has, et hic, et aliis in locis hæsito, utrum numerum X an literam g legere debeam. Idem quoque de litera i, quæ et ipsa forte pluribus in locis numeralis est.

6. Cottoniense Alphabetum habet hanc figuram; quid vero significet haud declarat. Exoniense habet literam κ similem quidem, sed sutsum versa illa parte, quæ hic deorsum vertitur.

7. Hujus literæ quam p esse credidi paullo ante mentio facta est, ibique rationes allatæ cur pro v. queat haberi: illi lectioni (i. e. nostræ) maxime favet. Fac. dext. col. I. ubi legimus PUNDAMALE; huic vero, ejusd. Fac. col. 2. ubi legimus KPOMU LþPILA, quod quidem literarum systema ne proferri quidem potest: si vero v legimus in hoc loco pronuntiatio facilis redditur, voxque gignitur idoneo sensu gaudens: In lævæ fac. col. 2da, ubi legimus HEPALDE, litera v forsitan esset p præferenda. Vox CRISTPASON nil videtur inde detrimenti capere, si CRISTVASON legere cogemur; nam citra omne dubium est positum vocem Anglicam bason, derivari a Latina VAS et VASUM: obsoleta et intermedia quædam forma est vason sive pason.

8. Permagna inde oritur ambiguitas, quod tam in Exoniensi quam Cottoniensi alphabetis literarum d et m eadem forma est.‡

In lectione præterea etiam hoc notandum: quod literæ a et o, tam in Anglosaxonicis quam Islandicis sæpissime inter se permutantur; et quod illarum

figuræ in Exoniensi alphabeto haud vehementer a se invicem discrepant. In nostra inscriptione has credo pluribus in locis nullo visibili signo distingui. Sicuti itaque A magis arridet ubi nos O legimus, et vice versa O ubi A, per me licet ita legat: excipienda tamen est vox, vel vocis pars, ORI in faciei dextræ priore columna, nam illa forma literæ O quæ ibi deprehenditur nullo modo est pro A habenda. Vocum in hac inscriptione ex industria nullam feci distinctionem, ne cui viderer meam interpretationem obtrudere velle. Tantum de lectione.

Lectio Gordoni.

Fac. Læva.		Fac. Dextra.	
	(?) ere	n	cris ⁷ pasan
....	da	mi	ra
icr	hi	ps	di
iicn	na	ire	hp (vel forte v)
a ¹ (ki) ² u	ka	lu	ep
ni ³ (ing)	da	mx	ra
khi	lm	ip ⁷	pe
fun	el	un	rf
ash	tti	dam	usa
laf	xp	ale	aqr
ad	ah	xdu	ran
hal	ep ⁷ (vel forte ev)	nhia	kpa (vel kva)
daic (vel forte maic)	al	hina	dua
iima (vel forte iida)	de	limp	ppil
rsta	(?)n	orig	atil
bism	kr	nagi	aiu
araii	lk	sta	mik
u'u ³ (ing)	uk	ddu	pata?
(ki)et	ist	nhim	abii
men	ika		
b	mad		
kam (kad)	ixf		
mik	are		

Ad calcem cujuscunque columnæ nonnullæ desiderantur literæ, quæ in nostra tabula deprehenduntur, eo quod pars monumenti nuper inventa est, quam Gordonio, haud contigit contemplari.

In lectione cum triplici fuit genere difficultatum colluctandum, 1º, quod aliquot characterum pars vetustate oblitterata est; 2º, quod nonnulli characteres novi sunt et insoliti, i. e. in nullo alphabeto obvii: 3º, quod aliæ literæ, quamvis notæ, ambiguae sunt propter duarum literarum formæ congruentiam. Istæ omnes difficultates interpretem vexant, et insuper aliæ tres; 1º, quod inscriptio novem saltem in locis, imo forte in undecim, mutila est; 2º, quod nulla est vocum vel sententiarum distinctio, nec omnino certum ubi initium sit quærendum; 3º, quod lingua, in qua conscripta sit, hactenus fuit ignota; forte vel illa ipsa mixta est. Nulla igitur spes omnino superest, nec siquis Scaligeros, Raskios, Bentleyos, Niebuhros eruditione, acumine, et divinandæ arte vinceret, ut hæcce inscriptio (nisi forte deperditis monumenti partibus recuperatis) unquam in integrum restitatur; difficillimum quoque erit vel illa omnia, quæ supersunt interpretari, cum tot voces mutilæ sint, et forsitan nulla servata integra sententia.

Ubi primum monumento nostro operam dare institui, multis sane præjudiciis in eam sententiam perducebar, ut inscrip^m. Anglosaxonica lingua exarata existimarem: monumenti forma, locus, scripturæ genus, ei certe favebant opinioni; at postea, ubi inter legendum unum saltem deprehendi nomen Islandica ratione accurate inflexum, Anglosaxonica illa fides valde quidem est labefactata: tum quoque aliæ multæ subortæ sunt cogitationes suspicionesque, quæ eidem adversarentur: paucitas, parum abest quin dicam, absentia, monumentorum Runicorum apud gentes Teutonicas; eorundemque incredibilis multitudo apud Scandinaviæ populos; artes et literæ Romanæ mature in Britanniam introductæ, matureque Christiana religio, utraque Runas, velut magicum quid reformidantes et respuentes: accedebat quod biennio ante indubitatum Runicum monumentum in Caledonia quidem inventum, mihi videre contigit⁵ illud equidem Scandinavis signatum Runis, sed cujus fuit sermo mixtus ex Anglosaxonico et Islandico: ut alias taceam varias rationes: hanc itaque mihi in interpretando legem præscripsi, ut in Anglosaxonicum siquid inciderem id lubentissime amplecterer, nec rejicerem siquid occurreret Islan-

⁵ Fibulam dico argenteam Hunteri de Hunterston Jureconsulti inscriptione ornatam Runica, quam interpretati sumus. Nostrum de hac inscriptione commentarium prælegimus. Soc. Ant. Scot. A. 1830.

dicum, ea sola de causa quod Islandicum esset : Septentrionale tamen quodlibet verbum meridionalibus anteferre statui. Cæterum, ut statim videbis, perexiguum feci in interpretando progressum eis de causis quæ prius, sunt allatæ, neque hæc omnino publici juris fecissem, nisi assiduis amicorum precibus adactus et compulsus.

In faciei dextræ apice et columna prima lego "CRISTPASON MIÞ SIRETUM XI. PUNDA MALE" atque interpretor, "*Vasculum Christi* (i. e. *Baptismale*), cum ornamentis, undecim librarum ponderis : " vix habeo Gordoni fidem ubi legit SIRELUM confiteor tamen literam t valde oblitteratam esse, ut ex nostra apparet Tabula. Allatæ voces cum Islandico et Anglosaxonico idiomate æque conveniunt prima tamen melius cum posteriore : de ceteris hujus columnæ verbis impræsentiarum nil pro certo dicere ausim : verum in posteriore columna voces "RADIH PEDRA ÞERFUSA AQR RAN" interpretor "*Ex auctoritate patrum þerfusensium* (i. e. *monachorum ejus loci*) *pro agri populatione* : " vox "AKR RAN" est omnino Islandica haud Anglosaxonica. Si sequentem vocem legimus "KVOMU" (haud kpomu), hæc foret tertia pers. præter. ind. act. verbi Islandici KOMA (to come), "*venerunt*" Latine vertenda : reliqua hujus columnæ forte melius possunt verti ex Gordoni lectione quam nostra : ultima illius verba, "KUA XIII. RODHA," verto "*vaccarum tredecim rubrarum* ;" verum in numero XIII. quidam sunt ductus oblitterati.

In lævæ faciei priore columna voces : "ASHLAFARDHAL" omnino Islandicæ videntur ; et quidem "ASHLAFAR" gen. sing. nominis fœminæ ASHLÖF ; "DHAL ;" vero "vallem" significat, et ASHL. DAL. "*vallem, Ashlofæ*," (Angl. s. Scot. Ashlofsdale) : "NIDARST," et hoc Islandicum, significat "*in loco infimo*" Angl. nethermost : vocem "MENBOAT" in eadem col. verto per "*detrimenti sive injuriæ expiationem* : " Islandice hæc vox scribenda foret "MEINBOT." In posteriore col. nil habeo quod interpreter, nisi forte voces "KALK UG I. STIKA," quas credo vertendas per "*Calicem et unum candellabrum*."

Nolo Te hac vice pluribus fatigare. Tu vero pro Tua, qua omnes vincis, humanitate nostræ prolixitati ignosce, atque vale, nobisque favere perge.

Scripsi Edinburghi die xv. a Kal. Maii.

An. MDCCCXXXIII.